

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 21—22

Oslo, 25. juli 1940

52. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Under helgenkongens vern. — Olsok. — Bønnens Apostolat. — Tre jubileer: — St Joseffsøstrene 75 år i Norge. — Pater Peter Ugen 50 år prest. — Prefekt Cyprian Witte 25 år prest. — Barnas bonnebok. — Kirkekollekten. — Slik har vi hatt det i Stavanger.

Under helgenkongens vern.

Hil deg, vår konge, som reisle ditt merke,
lysels og livets, på fedrenes grunn,
og med din stordåd, den strålende, sterke,
vekket vårt folk av sitt hedenskaps blund.
Aldri så Norge en mann av din like,
Olav, vår evige høvding og drott.
Vern da med signende hender ditt rike,
lær det å skatte det lys det har fått.

Seklene svant, siden Herren ditt virke
kronet ved døden på Stiklestads jord,
og i dens glans lyste fedrenes Kirke
vidt over landene, herlig og stor.
Selv i de fjerneste bygder og daler
tonet de hellige klokker mot sky,
og gjennom Nidaros-domens portaler
lovsangen svulmet ved kveld og ved gry.

Saga med gull dine runer har ristet,
vigslet din stordåd en minnenes krans,
reist deg en kongsstol du aldri har mistet,
lysende hellig i evighets glans.
Alltid vil storskogens mektige graner
hviske ditt navn under stormenes sus,
og under Nordhavets torden vi aner,
Olav, ditt navn gjennom brenningens brus.

Bøiet av trengsel i knugende kvide
talløse lidende søkte din bønn,
og du var alltid den kjærlige, blide
hjelper i nøden og trøster i lønn. . . .
Hører du blodige brenningers klagen?
Norge står hærlatt i blussende brand.
Vis da, Sankt Olav, at Olsok er dagen —
forbønnens dag for ditt elskede land.

K. Kjelstrup.

OLSOK

Fra «Urd» nr. 28 d. å. gjengir vi følgende vakre minnende og manende ord, skrevet av redaktøren Conny Juel:

Det er en eiendommelighet og — ja, kan vi ikke si det oss imellom når ingen av de aller mest bekymrede hører det — en stor charme ved vår halvåret at det har disse hellig- og merkedagene som ligger spredt som øyer eller øygrupper i månedenes lyse havstykke. Sett fra det aller forstandigste synspunkt har det nok sine betenkeligheter fordi så meget kontinuerlig arbeide ofte må innstilles når de melder seg. Men det er pust i disse dagene, noe utenom det sedvanlige, en felles herlighet, fordi man da kan hvile og tenke eller la være å gjøre begge deler, men iallfall ha tid til det.

I år har det vært anderledes med alt dette enn ellers, det ble hverken 17. mai eller St. Hansaften i alminnelig forstand, ingen flagging, ikke noe jublende barnetog, ikke bål. Det var som om et «barnefelleskap» vi eier i disse dagene var blitt stengt inne og så trist ut på denne mellom sprinklene.

Men vi var ikke opplagt til noen feiring heller, landet er i sorg etter krig og kapitulasjon og ingenting er som ellers.

Nå er det ikke flere særlige merkedager igjen i år utenom Bededagen og Olsok og den siste er ikke egentlig noen festdag lenger i alminnelig forstand, unntagen for katolikkene.

I gamle dager var det en fest- og helligdag som ble feiret i hele Norden og nå skulle den iallfall være offisiell flaggdag, om alle husker det da. Men hva så dagen for Stiklestadslaget har vært og er blitt til igjen så skulle den iallfall ikke bli glemt i år, da det er som om vi har en særskilt tilknytning til den som nasjonal minnedag.

Det er som bekjent ikke minnet om selve slaget vi feirer, skjønt det vel må ha vært et av de største i vår historie. Vi har det hele tatt ikke så svært mange store slag her i landet, det ligger i forholdenes natur at det mest blir trefninger og sammenstøt og ikke store slag som i land hvor landskapet likesom ligger kjevlet utover i store flater.

Men ved Stiklestad var det et ordentlig slag, det var nordmenn på begge sider og det er vår familietro at da pleier det å gå hardt for seg. Nå tror vi da forresten at nordmenn kan bite fra seg ellers også.

Men for å komme tilbake til Olsok så er det altså ikke noe ved dens krigerske begivenheter som gjorde at den ble merkedag. Faktum er jo at den betød et nederlag for Hellig-Olav og at han selv falt. Det var altså svært lite storartet i egentlig forstand selv om begge parter sloss tappert og det er som et stort spennende drama med larm og skrik og sterke farver det som opprulles for oss i sagaen.

Vi ser dem så tydelig for oss både mengden og de enkelte, hører de kvasse replikkene, det norske munnhuggeriet like inn i døden, skjelner profiler

som Tor Folesons, merkesmannens, han som rammet merket ned i jorden før han stupte.

Mannen kan siga, men merket det må i Norig si jord som på Stiklestad stå, skrev Per Sivle.

Det er simpelthen en minnedag om Olavs nederlag og død når vi ser ganske nøkternt på det. Allikevel er hans minne knyttet til dagen fordi den fastslår seiren i nederlaget og oppstandelsen i nytt liv. Han ba stadig til Gud, Olav Digre, og han ba om at han skulle få seier, det fikk han altså ikke, og hvis en av motstanderne, for eksempel Kalv Arnesson, skulle ha skrevet og utstyrt en beretning om slaget i moderne avisstil da skulle man vel ha merket triumferende trompetstøt.

Senere kom man altså til å se helt anderledes på det og selve nederlaget ble den norske kongens adkomstbrev til udødeligheten. Man kan godt citere Ibsens ord «Evig eies kun det tapte» i forbindelse med ham. «Just i seiren bor forliset», sier han i «Ballonbrev».

Vi vet ikke hvor riktig Snorres beretning om Olav er, han levet jo selv så lenge etter, men den muntlige tradisjon var sterk i de dagene og at denne sagaens hovedskikkelse har gjennomgått en utvikling til det helt usedvanlige er innlysende og klart.

En senere tids historieforskning som ser klart og nøkternt og snusfornuftig på alt og er så forstandig at den overser det uforstandige, har villet ha det til at det var politikk med i spillet da Olav ble gjort til helgen. Det skulle være skjedd fordi det passet hans gamle motstandere som mottrekk mot de nye maktøverne.

Men det er en underlig karakter, et stort lys over slutten av Olavs saga, noe som gjør at man fornemmer det usedvanlige. Bare tenk på det betagende synet han hadde av hele Norge som han så foran sig og som han fortalte om. Vi synes bedre vi kan følge ham nu da vi selv har fått et stort syn på landet og har set dets storhet.

For oss representerer Olsok en linje i vår historie, i vår nasjonale utvikling og minnet har gitt stoff til å dikte om og leve av. Tenk på «Kongens bønn» i Bjørnsons Arnljot Gelline hvor han lar ham si:

Kast mig på bålet som ved
bare slekten tennes derav!

Det er ånden fra Olsok og den tør vel leve her i landet fremdeles, ikke fullt så heroisk utformet kanskje, men i den beskjedne skikkelsen at det ikke får være så farlig hvordan det går med en selv bare ens folk kan leve og ikke gå til grunne.

En eldre fransk dame som nå var nedbøyet over de siste begivenheter i hennes eget ulykkelige land så klart og stort på situasjonen allikevel. Hun har den tro at hennes folk var kommet på avveie og at

„BÖNNENS APOSTOLAT.“

Redigert av sogneprest Høgh, forbundets leder for Oslo Vikariat.

Bønneintensjonene for august 1940:

I. Måtehold i livsførsel og klededrakt.

II. Pressen i misjonslandene.

I.

«Mens Gud venter at Hans tempel skal bygges av kjærlighet, kommer menneskene med stener.» I dette ene ord av en indisk vismann har vi klart og gripende uttrykt det som B. A. vil motvirke med sin bønn og sitt arbeide i august måned: materialismen eller rettere materialismens ånd og tankegang, som dessverre så altfor meget gjennomsyrrer selv våre helligste arbeider og foretagender og derfor gjør dem virkningsløse og ufruktbare i religiøs henseende.

Bønneintensjonen spenner nemlig videre enn bare til det stakarslige ensidige innstilte den-nsidige livssyn, som ikke kjenner høyere mål og lykke for menneskene enn materielt velvære og framgang. Den går dypere ned, til roten av det onde, til selve den materialistiske tankegang som regner med mål, tall og vekt — med alle naturlige hjelpemidler og vanskeligheter, men glemmer at det finnes noe over og bak de naturlige elementer i livet — glemmer det overnaturlige, glemmer Gud og Guds krav også i «det som hører denne verden til». Derfor har vi fått den spaltede livsførsel, som dyrker Gud i kirken og Mammon utenfor.

Forholdene tvinger oss nå til å gjøre en dyd av nødvendighet, så vi blir nødt til å leve mere

måteholdent og fornuftig m. h. t. «hva vi skal ete og hva vi skal drikke og hva vi skal kle oss med», men dermed er vi ikke nådd fram til måtehold i livsførsel i kristen forstand. Ennå har vi et langt lerret å bleke for vi er ferdige med materialismens ånd.

Noen hver trenger vi til å granske oss selv og vårt livssyn på dette punkt, ikke minst vi som kaller oss kristne — ja endog katolikker, — og som legger så megen vekt og så meget arbeide på alt det ytre, på våre institusjoner, organisasjoner og tiltak og på vår private livsførsel. Det ville så men ikke være for tidlig om vi lærte at det er noe som heter det Guddommelige Forsyn og noe som heter kristent ansvar, og at dette ansvar fram for alt består i at Gud for en stor del har satt nettop oss til å være formidlere for sitt forsyn. Kort sagt: At vi lærte virkelig kristelig måtehold i hele vår livsførsel, lærte oss å vokte oss for MATERIALISMENS ÅND.

Verden har rett til å kreve dette av oss, rett til å kreve at vi i alle våre tiltak, i all vår ferd, har for øye apostelens ord i I. Kor. 10, 23: «Alt har jeg lov til, men ikke alt er til gagn. Alt er tillatt, men ikke alt oppbygger.» Vi er flinke til å huske og benytte oss av det som står foran de to «men», enda flinkere til å glemme eller hoppe bukk over det som følger etter dem. Derfor bygger vi dessverre så altfor meget Guds tempel av stener. Det som ene og alene

det nå skal modnes og lutres og finne tilbake til sitt egentlige selv.

Hun så lenger fram enn til det foreliggende, og helt til det fjerne, at hennes folk har en evig oppgave og bestemmelse og at det som det nå må gjennomgå bare er en liten fase i dets utvikling; at det skal modnes for evigheten gjennom lidelsen.

Det kan være et lys både over de enkelte mennesker og over et folk i dets store skjebnestunder. Det er lys over vår nasjonalhelgens avskjed med livet, det var lys over slekten av 1814 eller over finnene nå i vinter.

Nå synes vi at vi ser det her over vårt eget folk også og det er en stor og merkelig ting når det be-

gynner å lyse av et folk. Det er vel seier i nederlaget at det blir tent noe.

Et folk er de som bor i hyttene, har en eller annen sagt, og det føles så sterkt og trofast i hyttene i denne tiden, det melder alle som har vært i kontakt med land og folk.

Det kan skje at noen som nå vil slukke lyset, fortelle oss at vår oppgave ligger andre steder enn der vi selv ser den. Men vi må være i pakt med vår egen art, vår egen bestemmelse.

Olsokdagen vitner med oss, kanskje for første gang på lange tider om viktigheten av troskap mot ens indre lys og bestemmelse, den bærer bud til oss, vi må kunne høre dens fotlag nå i stillheten.

skulle bygges av vår kjærlighet. Guds navn blir for vår skyld hånet og spottet.

I denne vår materialistiske innstilling og tankegang har vi også grunnen til de vanskeligheter og den motgang vi så lett beklager oss over. De skapes av vårt eget materialistiske syn på alle ting. Løsningen finner vi først når vi har erkjent sannheten i ordet: «Gud søker venner og krever kjærlighet. Djevelen søker slaver og krever underkastelse.» Her har vi nettop forholdet mellom et sant kristent livssyn og et som er preget av materialismens ånd.

Med hjertets hele innerlighet vil vi derfor gå inn for den livsfornyelse som B. A. oppfordrer oss til med bønneintensjonen for denne måned og be om nåde og lys til å erkjenne materialismens ånd og vokte oss for den, så den ikke skal herske i vårt liv og vår tanke. Derfor ber vi med Bønnens Apostolat: «Jesu Hjerte, at du vil unde oss måteholdets nåde i livsførsel og klededrakt, derom ber vi deg, bønhør oss!»

II.

Misjonsintensjonen for august er vigslet pressen i misjonslandene. Med alt det som er sagt fra høyeste hold, Petri stol, om pressens store betydning, og med de faktiske forhold og vanskeligheter for øye, skulle og burde det være unødvendig og overflødig å minne om betydningen av denne sak. Men hvor mange tenker vel over at en god presse er en livsbetingelse både for kirken og katolikkene i denne tid?

Men kanskje det nettop er fordi pressen er så nødvendig, kanskje nettop det er fordi den kan utrette meget mere enn noe annet for å fremme misjonsarbeidet, at den blir behandlet

som stedbarnet, at den er Askeladden blant de lærde brødre?

Kanskje det nettop er fordi den rammes hårdere enn noe annet av tidens vanskeligheter, både de økonomiske, tekniske og de moralske, at vi har så lite til overs for den og så snart gir opp?

Mon det til syvende og sist ikke skulle være en god porsjon dårlig samvittighet som ligger til grunn for vår manglende interesse for vår katolske presse?

Kirkens øverste ledelse, fram for alt vår hellige far, paven, ser med helt andre øyne på pressen. Atter og atter innprenter han oss interesse og offervilje for dens arbeid, dens vedlikehold og framgang. Vår hellige far vurderer pressen som det fremragende middel den er for Kirkens utbredelse, og enhver ansvarsbevisst katolikk slutter av hjertet opp om pavens appell, bringer med glede ethvert offer for å hjelpe sin katolske presse.

Nå kommer den hellige fars appell for pressen til oss gjennom Bønnens Apostolat i form av en oppfordring til bønn og praktisk hjelp for pressen i dens vanskeligheter. Hvem vil være døv for denne appell? Ingen som i sannhet vil regne seg for overbevist katolikk, kan stille seg uberørt og uvedkommende i denne store sak. Derfor vil vi bruke denne måned til et oppgjør med os selv og vår stilling til vår katolske presse, og som et resultat av oppgjøret finne en praktisk og håndgripelig måte til å hjelpe og støtte pressen på. Dette vil vi ha for øye når vi nå daglig ber med B. A.: «Jesu Hjerte, for pressens arbeid i misjonslandene ber vi deg, bønhør oss!»

Tre jubileer!

St. Josefsøstrene 25 år i Norge.

Den 4. august blir en gledens og takkens dag i «den norske ordensprovins» av St. Josefskongregasjonen i Chambéry: for 75 år siden steg nevnte dato fire av disse Herrens tjenerinner i land på Revierbryggen i det daværende Christiania — fire enkelt kledde kvinner i verdslig drakt, fremmede og ikke på

noen måte oppsiktsvekkende, medtatte av den anstrengende reise og litt forsakte på grunn av den ublidde motagelse deres vordende hjemland gav dem, fordi deres ankomst skjedde før den var ventet. Ingen som så dem skulle kunne ane hva disse fire hadde for krefter i sine sjele og hva de skulle grunnlegge — i dag vet vi det og derfor kan ingen festdag i kongregasjonen feires uten at disse fire navn nevnes

først: mère Marie des Anges Bellarmin og søstrene St. Jean Boissat, Maria Joseph Revelli og Généreuse Charvin. De oppslo sin mer enn beskjedne bolig i annen etasje i Teatergt. 4. — huset står ennå — og når vi sammenligner det med de store praktfulle komplekser på begge sider av Akersveiens begynnelse og enn mer når vi leser i den interessante kronikk som søstrene har utgitt i anledning jubileet er det nesten utrolig, at det ikke er gått mer enn 75 år siden den minneverdige 4. august 1865. Fra år til år er virksomheten vokset og har forgrenet seg utover — bygg etter bygg har reist seg til hjelp og lindring for sykdom og nød, for undervisning av barn og voksne, og St. Josefssøstrene ry er gått viden om med undren og beundring i sitt følge. En slik utvikling er ikke mulig uten at en brennende kjærlighet og stor offervilje driver virket — og fra alle kronikkens sider lyser også denne kjærlighet til kongregasjonens høye og edle oppgave oss imøte. Søstrene har alltid tatt sin hellige far Josef med i det de har foresatt og foretatt seg, og denne ildhug for en stor sak har ført dem og ikke minst deres dyktige og kloke ledere ned gjennom årene fram til de store resultater som har skapt respekt for den norske provins av

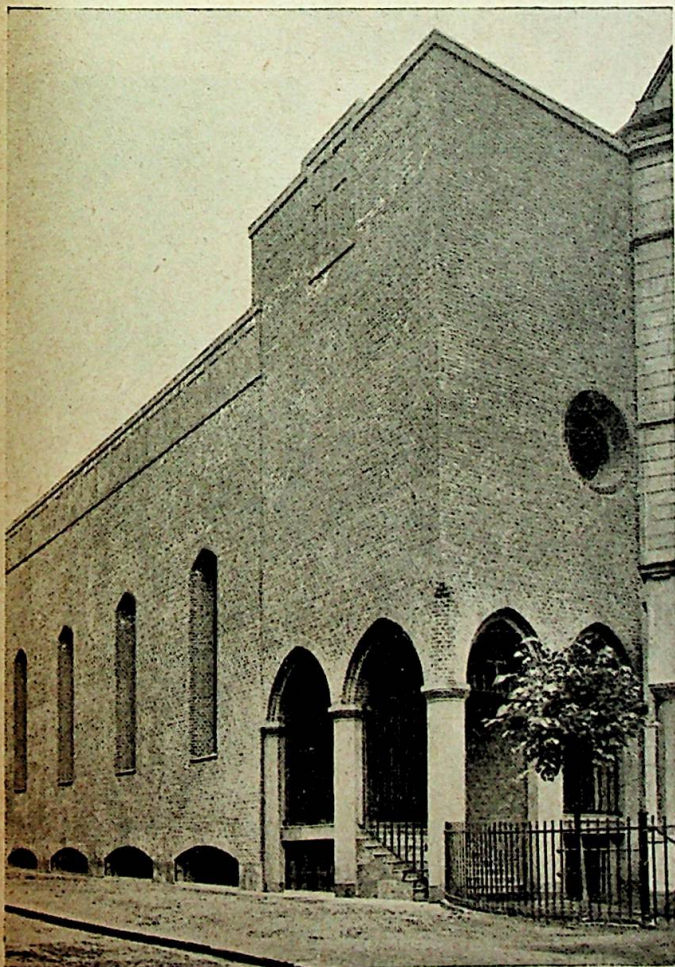

Mère Zoé.

Chambéry — ikke minst blant de mange annerledes troende, som har nytt godt av søstrenes omsorgsfulle pleie.

I «St. Olav» nr. 31 og 32 for 1935 bragte vi en mer inngående historikk over søstrenes arbeid i anledning deres 70 års fest, som vi henviser til. Den første begynnelse er en gripende beretning om savn, forsakelse, psykiske og fysiske lidelser båret med et helt mot, en tålmodighet og en utholdenhet som forekommer en helt overmenneskelig hvis en ikke husker, at disse søstre ble inspirert av sin lydighet mot «det første og største bud» og en troskap mot sine egne hellige løfter som la et fast og urokkelig grunnlag for de senere årtiers virke. Bønn og arbeid gikk hånd i hånd — og ikke minst fordi arbeidet helt ut formet seg som *samarbeid* med Kirken i Norges daværende øverste ledelse, det apostoliske prefektur, hvilte velsignelse i rikt mål over alt som søstrene tok fatt. Og de synlige resultater av virket er ikke blitt mindre med årene. — I 1922 dør den uforglemmelige mère Clémence — provincialassistentinnen mère Zoé Ducruet blir hennes etterfølger, og når man nå leser videre i kronikken forstår man hvor berettiget den hyldest er som vies henne og hennes eminente dyktighet — ikke minst som forvalter av de mange betrodde talenter. At denne dyktighet også er anerkjent fra annet hold vidner æreslegionens ridderkors om, men det er ikke de ytre hederstegn som ligger mère Zoé på sinne — da var det ikke kommet så rike frukter av hennes energi. I første rekke er det kongregasjonens far St. Josefs gjerning hun har villet fremme — tømmermannens døtre har gått i hans fotspor og *bygget*, og når man taler med Madame la Provinciale Réverende Mère Zoé nå slår det en straks, hvor sterk den tro er som leder det store og forgrenede virke — og man forstår at denne tro kan flytte fjell om det er fornødent og bære over alle hindringer for å nå og oppnå sine mål, til Guds, Kirkens og kongregasjonens ære.

Et av disse mål er kapellet i Akersveien rett over for St. Olavskirken. I en så tung og mørk tid som ikke

Det nye kapell.

på århundre i Norges historie har St. Josefssøstrene bygget Frelseren en større og rommeligere bolig enn før. Det er modig gjort og et herlig byggverk i seg selv, men herligere ennå enn selv dette er det de gjennom årene har reist og gjenreist i menneskesjeler. Barn, gamle, syke og forkomne har funnet ly, stell, hjelp og trøst innenfor deres mure, og ikke minst: søkende sjeler har funnet veien tilbake til Moderkirkens favn. En rikdom av gode og oppbyggelige skrifter er gått ut fra flittige søstres be-gavede penn — således feires jubileet også ved ut-sendelsen av «Barnas bønnebok».

Det vil på festdagen gå mange tanker og hilsner til Akersveien 4. Den høytideligholdes selve den 4. august som en intim kongregasjonsfest — men som mere Zoé sier: «Den 5. august vil alle være hjer-telig velkomne til pontifikalmessen kl. 11 i det nye kapell, for sammen med oss å takke Gud for hans rike velsignelse.» Og det blir mange som kommer — for å takke og for å hylde den sum av lydighet, fromhet, troskap og god vilje, som lever i hver enkelt St. Josefssøsters sinn og som til sammen og ledet med målbevisst energi har skapt de resultater vi beundrer i dag og som vi ønsker fortsatt lykke og velsignelse over — til beste for den katolske Kirke i Norge og dens Overhyrde!

Pater Peter Ugen 50 år prest.

Vår ærverdige, avholdte og høyaktede pastor Ugen feirer d. 9 august sitt 50 års jubileum som prest. Vår respekt for ham er så stor at vi ikke tør trosse hans gjentatte forbud ved tidligere anledninger om å skrive om ham, men vi vil få lov til å forene våre takksigelser med hans på den store og sjeldne festdag — og takken vil komme fra alle kanter av vårt kjære fedreland. Få prester kjenner Norge som pastor Ugen og er så kjent overalt som ham — og alle vegne gror i hans fotspor minnet om en mann, hvem «rett og sannhet» var de høyeste verdier i livet og som fryktløs trådte i skranken hver gang noen eller noe krenket

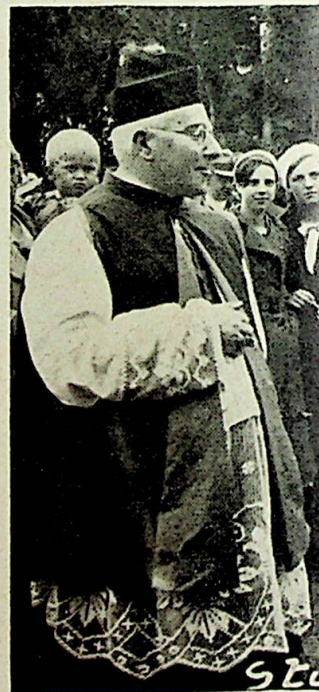
det som var helligt for ham. Som redaktør av «St. Olav» var dette karaktertrekk særlig utpreget — og få har i den grad fortjent en lys og fredfylt livsaften som denne Herrens noble og ufor-

ferdede korsridder med det blanke sverd. Men den samme hånd som svang åndens våpen med så stor en kraft, kunne og kan også etter sin herres og mesters eksempel råde bot på de sår som menneskesjeler mottar i livskampen. Pastor Ugens hånd er alltid utstrakt mot lidende og søkende og alltid åpen, og den høyre fører ikke regnskap med det som går ut av den venstre og den forteller intet om hans hjertes mange og gode velgjerninger. Legfolk, prester og institusjoner — alle har hvert sitt å minnes og takke for. Fra gode ord til gode handlinger har det aldri vært lang vei hos pastor Ugen — vi her i «St. Olav» husker med særlig takk hans innsats da det foregikk innsamling til «St. Olavs fond». Derfor føles hans gylne prestejubileum som en felles fest — og pastor Ugen må gi oss lov til å vise ham vår takknemlige hengivenhet d. 9. august. Må vi ennå i år framover få se ham knele i St. Olavskirkens kor ved alle de større anledninger og komme til våre stevner i foreningslokalet med sitt blide og lune smil som er så våkent og full av erfaring og menneskekunnskap. En god og en velsignelsesrik livsaften ønsker vi ham alle av innerste hjerte!

Prefekt Cyprian Witte 25 år prest.

Den 18. juli har den høyærværdige prefekt for Mellem-Norges kirke-distrikt pater Cyprian Witte kunnet feire sitt sølverne jubileum som prest, idet han mot-tok dette hellige sakrament nevnte dato 1915 i Helden-Panningen, Nederland ved biskop Shrijnen av Roermond. På grund av de økonomiske vanskeligheter som den nåværende situasjon medfører utkommer jo ikke «St. Olav» slik at vi i tide har kunnet gjøre oppmerksom på denne festdag — men det vil sikkert glede alle som fra prefektens mangeårige virke her sydpå har be-vart ham i takknemlig erindring, å erfare, at de kan kombinere sine lykkønskninger til denne festdag med en annen: Den 28. august fyller prefekt Witte 50 år og hilsner vil kunne nå ham i Molde til adressen Marg. Dahls gt. 5.

Høyærværdige prefekt Witte er født i Köln og trådte i 1910 inn i Picpuspatrenes kongregasjon, hvor han i 1914 avla de evige løfter. Etter sin preste-

vigsel ble pater Witte meget benyttet som lærer ved kongregasjonens klosterscholer i Nederland og Tyskland og kom derfra i 1922 til Norge. Her ble han først kapellan i Halden og vikarierte siden en kort tid i Arendal og Kristiansand, for i juli 1923 å tiltre rektorstillingen ved St. Franciskussøstrenes nyopprettede novisiatus i Sylling. Der ble han til han i 1931 ble forflyttet til Molde, hvor han i 1932 mottok den ærefulle og byrdefulle utnevning til superior for Mellem-Norges kirke-distrikt. I den anledning skrev «St. Olav»: «Med sine solide teologiske kunnskaper, sin utpregede praktiske sans, sin betydelige evne til å komme i kontakt med mennesker og sitt utmerkede kjennskap til norske forhold vil pater Witte sikkert bli en ypperlig sjef for det nye kirke-distrikt.» Årene har ikke gjort disse ord til skamme. Og selv om den siste tids begivenheter har tilføyd virksomheten dype sår kan disse dog ikke hindre enn si stanse de trofaste piepuspatres arbeid i Herrens vingård. Vi kan ikke ønske den nidkjære prefekt noe bedre til hans festdag enn at fred og arbeidsro snart må vende tilbake til hans distrikt som omfatter Norges helligste minnested og derfor er oss alle så dyrebar. Må Gud velsigne ham og hans virke framover — ad multos annos!

Barnas bønnebok.

I forbindelse med St. Josephsøstrenes jubileum utkommer i disse dager en liten bok med titelen: «*Barnas Bønnebok*», forfattet av noen søstre på St. Josephs Institutt, Oslo. Barna vil i den finne: messe-andakten, kommunionbønner, en veiledning til skriftemålet, korsveiandakten, bønner til Guds hellige Moder, samt de vanlige daglige andaktsøvelser.

Det er en rosverdige idé som her er blitt utført, og utført på en sådan måte at barna vil ha nytte og glede av den lille bok. Jesus sier: «Dersom de ikke blir som barn, så kan de ikke gå inn i himlens rike.» Men vi kan også med sannhet si: «Dersom de ikke blir som barn så kan de heller ikke tale som barn.» Kunsten å tale til en barnesjel forutsetter en inngående erfaring som mor eller lærerinne, og især en stor kjærlighet som med from interesse lever seg inn i barnas indre verden. Fra den første side til den siste i foreliggende bok merker man denne praktiske og kjærlige forståelse som frukt både av en lang erfaring og av en from iver til å fremme Guds rike i de unge sjeler. Også for oss gamle er det en glede å finne den katolske fromhet i en så enkel form. Boken vil altså ha den dobbelte fordel å hjelpe de små til åndelig å vokse, og de voksne til å bli «små» i den mening dette ord har i Jesu munn.

A. J. Lutz.

Boken fåes også innbundet sammen med salmeboken.

Kirkekollekten

søndag 4. august tilfaller St. Olavsforbundet — og på den dag hvor vi høytideligholder Norges vernelighets fest i våre kirker bør også vårt hjerte og vår pung være særlig åpne for det store og lands-gagnlige virke dette forbund utfører i tegnet av den samme tro som besjelet «Norges konge til evig tid» og som også inspirerer det til alle dets handlinger. I år har det således ydet en rundhåndet økonomisk støtte til vår lokale katolske presse i full overensstemmelse med den Hl. faders vilje slik den også kommer til orde i månedens bønneintensjon — og i året som kommer vil det bli stillet over for store og krevende oppgaver som det er i vår alles interesse at det kan møte ikk bare med vilje men med evne. Tidene er vanskelige for oss alle, men skal vi allikevel ikke forsøke å bidra litt mer enn ellers til støtte for Kirkens arbeid blant oss — det arbeid hvori også St. Olavsforbundet er et ledd?

Slik har vi hatt det i Stavanger.

Det ringer stormstøt på gatedøren i 5-tiden om morgenen. «Tyskerne er gått i land på Jæren — på Sola og visst alle steder» — KRIG! Krig — her i vårt fredelige Norge, hvor de fleste bare har hatt et overbærende smil til slike brutale greier — Å — men det må være rykter! BOM u-u-u-u-u ved frokostbordet. Vi tviler ikke lenger. Avsted! Hospitalet har bombesikker kjeller under nybygget, som nettop er kommet under tak.

Der er søstrene allerede i full fart med å bringe pasientene ned. Arbeiderne fra nybygget bærer de skroplige gamle, og vi er glad vi også får lov å hjelpe til. I bombekjelleren er to rom, til det ene bæres kvinner og barn, mens mennene anbringes i det store, som også er stillet til disposisjon for byen. — Men det later til at på hospitalet har de hatt like lite lyst på krig og er like uforberedt som ellers i landet. Bomberommet har arbeiderne brukt til lagerrom, og vi finner barn og ledninger, kvinner og rør, menn og maskiner om hverandre og opdager at vår egen person har funnet seg en plass i en porselensvask.

Her nede hører vi ingenting fra utenverdenen, men man har lovet å gi oss beskjed når forbi-fare-signalet er gått. Det varer og varer og så våger vi oss opp på hospitalet. Dørene til sykestuene står åpen, og de forlatte senger taler sitt triste språk om krig. På nattbordene står halvtømte kaffekopper og halvspiste smørbrød, der ligger en strømpe, og der et skjørt. Søstrene forteller at først var det ikke til å få inn i pasientenes hoder at faresignalet var noe annet enn prøve, men da de forstod det var alvor, var det panikken grep noen av dem. Vi tar strømper og skjørt med og går ned under jorden for å finne eiermannen. Og der finner vi søstrene i ferd med å servere frokost for annen gang. Det later til å by på litt vanskeligheter, for noen av de tilfeldig fremmede synes å tro at kaffe og smørbrød hører med til søstrenes

bombekjeller. — Endelig fortelles det at de lange sirenestøt er hørt; men de korte og bombesmellet føles ennå i hvert lem, og vi bestemmer oss til å holde oss i nærheten av det bombesikre rommet hos søstrene. Og nå blir vi vidne til en trafikk av en annen art. Bombekjelleren skal tømmes for alt uvedkommende og innredes den ene til sykesal, den annen til «salong» med avdeling for mannlige pasienter. Ja, her slepes av alle mulige på alt mulig. Søstre, arbeidsfolk, damer og gutter med ledninger, puter, jernstenger, madrasser og rør. Oppe under mønet i det gamle huset arbeider en luthersk prest i sitt ansikts sved med å trekke fram og ekspedere ned trappen alle madrassene.

Da der ennå ikke er hørt noe nytt faresignal, bestemmer vi oss til å kikke litt ned i byen. Vi tviler nok ikke lenger på at det er krig, men vi må allikevel gni oss i øynene et par ganger for å være sikre på at det vi ser, er virkelighet — tyske soldater overalt, og — hakekorsflagget — istedetfor vårt rene korsflagg — heist på Kongsgård. Hva er dette? Går det slik for seg i hele Norge? Ikke et skudd er løst mot landets fiender. Er dette Norge og nordmenn? Senere forstår en det, her hadde de så godt som ingenting å forsvare seg med.

De første dager følte selv et skjortemenneske seg helt skamfull, noen ord begynte å tale og mane — «kvinner selv stod opp og strede». Det var som en ikke kunne se gamle mor Norge i øynene. Men så hørte en da om Dirdalen, og om kamper der og der og der, og en løftet hodet igjen. Jo, gamle mor Norge har nok smilt til mange, mange av sine sønner, det var vi sikre på da vi fikk lov å lese dete brevet fra en av dem som hadde vandret med 40—50 kg. ammunisjon på ryggen over fjell og dal med kameratene sine for å kunne nå en kamplinje: «..... Det er evig sannhet i de ordene: «Kjemp for alt som du har kjært, dø om så det gjeller, da er livet ei så svært, døden ikke heller.» Det var margin av norske menn som var møtt fram, og det er deres, — og alene deres — fortjeneste at Norge kan gå framtiden i møte med hevet panne og respektert av sine motstandere. Det er mangan god dag siden jeg var i slikt humør som da jeg dro til Voss. Der traff jeg på forsvarsvilje så vaskekte som du vil ha den, representert av gutten på tyve til manen på femti. Og jeg traff bøndene! Disse som en bare ante eksisterte. Herre Gud for noen eksemplarer! Gud gi at vi i framtiden måtte huske på at vi er et folk av bønder. — (Og senere). Landet er okkupert i sin helhet, vi gjør best i å erkjenne det fortest mulig og så gå over til dagsorden, og dagsorden i Norge i dag er arbeide. Arbeide og atter arbeide.»

Men i all denne tiden menn samlet seg til kamp for landet, er det vi i byene opplever panikkens dager. — Det når sitt høydepunkt dagen etter den natten et fly styrter midt i byen, og ammunisjonen i det eksploderer. En hopper opp av sengen av et smell så kraftig at en tror en bombe har truffet ens eget hus. Til søstrenes bombekjeller igjen! På Storhaug lyser ildhavet rødt og uhyggelig. I bombekjelleren ligger nå pasientene pent side om side, og fra de små senger smiler små barneansikter sorgløse til søstrene sine, som rolig og selvfølgelig gjør sin plikt. Til det offentlige bomberommet har nå mange funnet vei. Ærverdige enslige ektepar, hele familier med 5—6 barn, en gammel, gam-

mel bestefar på nakne føtter, — der kommer forresten en søster med strømper og varme tøfler — skrøpelige gamle koner og nervøse enedamer. Noen har nok tenkt at de måtte oppholde seg her i lengere tid, for etterpå fant man et spann byggsuppe med svisker og en pose kokte poteter! Noen holdt ut til det lyste mot dag, men de fleste krøp ut i løpet av natten. Men neste dag var løsenet for alle: Ut av byen! Og det gikk for seg på alle mulige og umulige måter. Håndkjerrer ble en meget ettertraktet ting. Strømmen langs landeveien var endeløs, og mange var da også de som måtte ligge ute første natten. Bøndene tok nok så mange de kunne både i vånings- og uthus, men der var for mange. Noen av menigheten hadde evakuert dit ildlinjen skulle komme til å gå noe senere, og opplevet det vi slapp å oppleve *den* gangen — kulene sang rundt huset. De kom da også tilbake, mens andre dro ut. Ja, mangan en historie blir fortalt, som oftest med humor, stavangerne har et eget lyst lynne, og tar dette som så meget annet med et muntert glimt i øyet, som forteller mere enn ord hva de synes om alt det de ser omkring seg i disse dagene. Og imens blir karavanen ut av byen stadig større, en mener byen må være tom nå, men da så telefonering blir forbudt, og en må vandre rundt fra bank til kontor, fra telegraf til det tyske hovedkvarter og så tilbake igjen, fra kai til Hafenkommandant, fra meieri til baker og kolonialhandler så finner en også nordmenn alle steder. Meget ser en på disse turene som kunne gjøre en nedtrykt, og som får en til å knytte sin lille maktesløse neve — i lommen, men så opplever en også ting som løfter sinn og tanke opp og viser ens egentlige oppgave i denne tid, — som følgende opplevelse f. eks.: «Der oppe hos dere går vel alt sin gang», sier en høyerestående embedsmann, «klokkene fra St. Svithun er sannelig det eneste faste punkt i vår by.» Kirkeklokker — angelus — bønn. Folk i byen vet at der oppe blir det bedt, og nå mere enn noen gang for regnes dette for det eneste faste punkt. Ja, visste de bare, alle de som nå bare aner og føler hva vi eier i vår hl. Kirke i denne tiden, når alt styrter. Vi vet at Kirken så mangan en gang har opplevd en langfredag, men at der alltid fulgte en påskemorgen etter. Ibsens ord: «Sannhetens sak seirer kun ved nederlag», har vært sannhet i dens historie mange ganger. — Å jo, mange lyspunkter har en sett, en merker hvor troen sitter dypt i folket, om den enn leter etter det faste punkt å ta tak i. Det muntre glimtet i øyet tross alt mørke forteller om en urokkelig tro på at det gode skal seire til slutt. Denne tro møter vi daglig, og vi erfarer at vår egen vokser med vanskelighetene. Den fikk også en god støtte i begynnelsen da vi satt og lyttet til vår biskops hyrdebrev. Hva det betød for et norsk hjerte å få høre hans gode, modige ord, det forstår vår gode overhyrde neppe selv.

Ellers tar stavangerne som sagt krigen og fienden på sin egen måte, de innretter seg etter forholdene, kamouflerer der det er nødvendig: hus, biler, bensintanker og andre slags tanker. Det siste er de mestre i. Og bonden du treffer i og omkring byen er om mulig enda roligere. Forteller du ham noe som gjør fram tiden enda mørkere, og som du mener skal ryste ham, ser han rolig på deg og sier: »A-a-a-a *Han Far rår.*»

Ja Han Far rår.

A—a.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.